

Številka: Up-979/15-72

Datum: 21. 6. 2018

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi mag. Andreja Šircija, Grosuplje, ki ga zastopa Odvetniška družba Matoz o. p., d. o. o., Koper, na seji 21. junija 2018

odločilo:

Ustavna pritožba zoper odredbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. IV Kpd 35412/2015 z dne 9. 12. 2015 se zavrne.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Okrožno sodišče je v izreku navedeno odredbo izdalo v predkazenskem postopku zaradi nadaljevanega kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti po prvem in drugem odstavku 240. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju KZ-1) zoper pet osumljencev, med drugim zoper pritožnika, poslanca Andreja Šircija kot domnevnega pomočnika pri tem kaznivem dejanju. Z odredbo je na podlagi prvega odstavka 214. člena, prvega odstavka 215. člena, drugega odstavka 219.a člena ter 223.a člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14 – v nadaljevanju ZKP) odredilo hišno preiskavo poslovnih prostorov s pritiklinami na naslovu Državnega zbora, ki jih uporablja Andrej Šircelj. Odredba vsebuje pooblastilo za zaseg sledov kaznivih dejanj in predmetov, ki so pomembni za kazenski postopek. Z isto odredbo je sodišče odredilo tudi zaseg in zavarovanje ter pregled in preiskavo vseh elektronskih podatkov, elektronskih sporočil, komunikacijskih podatkov ter drugih podatkov, ki so na strežnikih, oblračnih

storitvah, varnostnih kopijah in drugih spominskih medijih, ki jih uporablja Državni zbor, in sicer ne glede na lokacijo strežnikov in podatkov, pri čemer je bilo odrejeno, naj se zasežejo in zavarujejo vsi podatki za obdobje od 6. 2. 2013 do 13. 9. 2013, ki se nanašajo na uporabnika Andreja Šircelja, oziroma vsi podatki, do katerih je imel dostop Andrej Šircelj. Pri tej preiskavi naj se preiščejo zgolj podatki, ki se nanašajo na očitano kaznivo dejanje. Podana naj bi bila verjetnost, da elektronske naprave vsebujejo podatke, na podlagi katerih je mogoče odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek in jih bo mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku, pri čemer je sodišče iskane podatke v odredbi tudi natančneje opredelilo.

2. Zoper sodno odredbo vloga ustavno pritožbo Andrej Šircelj, in sicer zaradi protiustavnega posega v pravico do enakega varstva pravic (22. člen Ustave), pravice zasebnosti in osebnostne pravice (35. člen Ustave), varstvo tajnosti pisem in drugih občil (37. člen Ustave) ter zaradi protiustavnega posega v delo poslancev in njihovo avtonomijo, ki naj bi bila določena v 82. členu Ustave, ter v parlamentarno demokracijo in načelo delitve oblasti.

3. Pritožnik trdi, da bi morala biti hišna preiskava, ki se opravlja v Državnem zboru, zakonsko posebej urejena. Poslancem naj bi bilo treba pri izvedbi hišnih preiskav priznati poseben položaj (podobno kot odvetnikom in notarjem) in jim zagotoviti, da v primeru, ko sami niso osumljeni kaznivega dejanja in ko kaznivo dejanje ni povezano z delom v Državnem zboru, ne pride do razkritja podatkov, ki so nastali v okviru njihovega političnega dela, in podatkov osebne narave, ki so nastali v komunikaciji med poslanci. V konkretnem primeru naj bi odredba dovoljevala neselektivni zaseg elektronskih podatkov (torej ne le podatkov, ki se nanašajo na domnevno storjeno kaznivo dejanje, temveč vseh elektronskih podatkov poslanca), s čimer bi se lahko razkrili pomembni podatki politične vsebine, ki so nastali pri delu pritožnika, pri delu poslanske skupine SDS, pri delu matičnih teles Državnega zbora, katerih član je pritožnik, in podatki, ki so nastali pri delu celotnega Državnega zbora in do katerih je imel pritožnik dostop. V konkretnem primeru naj torej ne bi šlo le za možnost razkritja osebnih podatkov poslancev kot posameznikov in za poseg v njihovo zasebnost s kršitvijo 35. in 37. člena Ustave, temveč tudi za nedovoljen poseg v delo poslancev in v njihovo avtonomijo, določeno v 82. členu Ustave, za "napad" na parlamentarno demokracijo in za kršitev načela delitve oblasti.

4. Pritožnik trdi, da odredba že na prvi pogled ni sorazmerna, razlogi za njeno izdajo pa niso zadostni. Iz obrazložitve napadene odredbe naj ne bi izhajale konkretne okoliščine, ki bi kazale na zakonsko zahtevano verjetnost, da se bodo pri hišni preiskavi v Državnem zboru našli predmeti in sledovi kaznivega dejanja, ki se pritožniku očita. Edina okoliščina, ki bi lahko utemeljevala to verjetnost, naj bi bilo dejstvo, da je od 21. 3. 2013 opravljal funkcijo poslanca, s čimer naj ta pogoj ne bi bil zadostno obrazložen. Poleg tega naj bi iz odredbe izhajalo, da naj bi pritožnik za komunikacijo z drugimi člani upravnega odbora Družbe za upravljanje terjatev bank (v

nadaljevanju DUTB) uporabljal elektronski poštni naslov z domeno "sds.si", ne pa tudi, da bi uporabljal naslov, ki ga ima kot poslanec Državnega zbora. Sodišče naj odrejenega ukrepa tudi ne bi presoјalo z vidika načela proporcionalnosti oziroma sorazmernosti v ožjem smislu. Četudi glede hišne preiskave v Državnem zboru ne obstajajo kakšne dodatne zakonske omejitve, naj to še ne bi pomenilo, da lahko sodišče pri izdaji odredbe za hišno preiskavo Državnega zbora popolnoma zanemari oziroma spregleda pomen parlamentarne demokracije ter možnost razkritja občutljivih političnih podatkov, ki nastajajo pri delu Državnega zbora in poslancev kot nosilcev zakonodajne veje oblasti. Po oceni pritožnika odredba tudi ni obrazložena glede sorazmernosti med posegom v zasebnost ter cilji izvršitve odrejene hišne preiskave. Zgolj navedba v odredbi, da sodišče ocenjuje, da je sorazmernost podana, naj ne bi predstavljala potrebne obrazložitve, ki bi jo bilo moč preizkusiti z vidika splošnega ustavnega načela sorazmernosti. S tem naj bi sodišče kršilo pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, pa tudi 6. člen Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP).

5. Ustavno sodišče je s sklepom št. Up-979/15 z dne 13. 3. 2017 ustavno pritožbo Andreja Širclja sprejelo v obravnavo. Odločilo je, da se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvrševanje izpodbijane odredbe, ter določilo način izvršitve zadržanja. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je Ustavno sodišče o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo Okrožno sodišče v Ljubljani.

B. – I.

6. Pritožnik je ustavno pritožbo vložil skupaj z dvajsetimi drugimi pritožnicami in pritožniki, prav tako poslankami in poslanci Državnega zbora. Ustavno sodišče je s sklepom z dne 13. 3. 2017 v obravnavo sprejelo le ustavno pritožbo pritožnika Andreja Širclja, na katerega se izpodbijana odredba glasi, ustavno pritožbo drugih pritožnikov pa je zavrglo. Ustavno sodišče je v sklepu o sprejemu in zavrženju pojasnilo, da drugi pritožniki nimajo pravnega interesa za vložitev ustavne pritožbe, saj se nanje izpodbijana odredba ne glasi, prav tako pa tudi ni izkazano, da bodo preiskovalci na podlagi odredbe pridobili podatke, ki se nanje nanašajo. Navedeno pomeni, da je v postopku odločanja o ustavni pritožbi mogoče presoјati le tisti del ustavne pritožbe, ki se nanaša na kršitev človekovih pravic Andreja Širclja, ne pa tudi delov, ki se nanašajo na kršitev človekovih pravic drugih pritožnikov. Če namreč drugi pritožniki nimajo pravnega interesa za vložitev ustavne pritožbe, ker ni izkazano, da bi izpodbijani akt sploh posegel v njihove človekove pravice, pravnega interesa za uveljavljanje kršitev njihovih človekovih pravic še toliko bolj ne more imeti pritožnik Andrej Šircelj. Glede na navedeno Ustavno sodišče ni vsebinsko presoјalo navedb ustavne pritožbe, v katerih se zatrjuje, da odredba dovoljuje neselektiven poseg v

človekove pravice "tretjih oseb", tj. oseb, ki niso osumljene kaznivega dejanja in z domnevno storjenim kaznivim dejanjem nimajo nikakršne zveze, ter da bi do povsem enakih dokazov preiskovalci lahko prišli tudi brez posega v človekove pravice navedenih oseb. Pri teh očitkih namreč ne gre za utemeljevanje kršitev človekovih pravic pritožnika Andreja Šircija (slednji v predkazenskem postopku, v zvezi s katerim je bila izdana izpodbijana odredba, ni tretja oseba v opisanem pomenu, temveč je osumljen pomoči pri storitvi kaznivega dejanja), pač pa za utemeljevanje kršitev človekovih pravic pritožnikov, katerih ustavna pritožba je bila zaradi pomanjkanja pravnega interesa zavržena.

7. Ustavno sodišče tudi ni vsebinsko presojalo očitkov ustavne pritožbe, s katerimi pritožnik utemeljuje, da je prišlo do posega v delo poslancev in njihovo avtonomijo, ki naj bi bila določena v 82. členu Ustave, ter v parlamentarno demokracijo in načelo delitve oblasti. Po šesti alineji prvega odstavka 160. člena Ustave in prvem odstavku 50. člena ZUstS se ustavna pritožba lahko vloži zaradi kršitve človekove pravice ali temeljne svoboščine. Ustavna pritožba torej ni pravno sredstvo za uveljavljanje kršitev vseh ustavnih določb, temveč samo tistih, ki urejajo človekove pravice in temeljne svoboščine. Tudi iz 13. točke sklepa Ustavnega sodišča z dne 13. 3. 2017 izhaja, da je bila ustavna pritožba sprejeta v obravnavo zaradi presoje zatrjevanih kršitev človekovih pravic. Parlamentarna avtonomija oziroma neodvisnost poslancev v odnosu do drugih dveh vej oblasti, ki izhaja iz načela delitve oblasti (drugi stavek drugega odstavka 3. člena Ustave), ni poslančeva človekova pravica. Ne gre namreč za upravičenje posameznika v odnosu do državne oblasti, temveč za varstvo skupnosti pred zlorabo državne oblasti (do katere bi lahko prišlo, če bi bila državna oblast podeljena zgolj enemu organu oziroma če med organi, ki bi sicer opravljali različne oblastne funkcije, ne bi obstajala relativna neodvisnost).¹ Tudi prvi odstavek 82. člena Ustave, ki določa, da so poslanci predstavniki vsega ljudstva in niso vezani na kakršnakoli navodila, ne spada med človekove pravice in temeljne svoboščine, temveč med ustavne določbe o državni ureditvi. S to določbo Ustava vzpostavlja t. i. reprezentativni poslanski mandat oziroma ureja pravno razmerje med poslanci ter volivci, političnimi strankami, drugimi združenji in posamezniki,² ne pa kakšnega temeljnega upravičenja posameznika v razmerju do državne oblasti. Ker torej pri navedenih ustavnih določbah ne gre za človekove pravice ali temeljne svoboščine, Ustavno sodišče v postopku z ustavno pritožbo zatrjevanih kršitev teh določb ne more presojati.

¹ Jamstvo neodvisnosti poslancev je tudi poslanska imuniteta (83. člen Ustave), glede katere je Ustavno sodišče že sprejelo stališče, da ne gre za pravico, in še toliko manj za človekovo pravico, temveč za privilegij predstavniškega telesa oziroma njegovih članov, katerega namen je zagotovitev njihovega nemotenega dela (tako sklep št. Up-15/93 z dne 8. 11. 1994, OdlUS III, 119). V zvezi s tem glej tudi M. Mozetič v: L. Šturm (ur.), Komentar Ustave Republike Slovenije, Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije, Ljubljana 2002, str. 790–791; F. Grad, Parlamentarno pravo, GV Založba, Ljubljana 2013, str. 179. Smiselno enako velja tudi glede sodniške imunitete (glej sklep št. U-I-319/97 z dne 2. 4. 1998, OdlUS VII, 61).

² Glej M. Mozetič v: L. Šturm, nav. delo, str. 780–782; F. Grad, nav. delo, str. 45–48.

8. A navedeno ne pomeni, da pri zakonskem urejanju ter pri odrejanju in izvrševanju preiskovalnih dejanj in ukrepov v Državnem zboru oziroma pri poslancih ni treba upoštevati temeljnih ustavnih načel in ustavnih določb o državni ureditvi. Ustavno načelo delitve oblasti nedvomno zahteva posebno previdnost glede vsakega ukrepa, s katerim bi ena veja oblasti lahko posegla v avtonomno polje druge veje oblasti. V tem okviru se lahko zastavi vprašanje, ali ne bi bilo treba Državnemu zboru oziroma poslancem v primeru preiskovalnih dejanj zagotoviti specifično varstvo. Po drugi strani pa tudi ne kaže prezreti, da je danes v starejših evropskih demokracijah tendenca oženja obsega parlamentarnih privilegijev v zvezi s preiskovanjem in pregonom kaznivih dejanj, ne njihove širitve.³ V državah, ki imajo neodvisno sodstvo in v katerih jamstva pred arbitrarnimi preiskavami, odvzemi prostosti in kazenskimi postopki veljajo za vse posameznike, dodatni parlamentarni privilegiji za dejanja, ki ne pomenijo glasovanja ali izražanja mnenja pri opravljanju poslanske funkcije, niso nujno več nepogrešljiv branik demokratične ureditve.⁴ Prav nasprotno – preširoki privilegiji predstavnikov zakonodajne veje oblasti glede preiskav in pregona kaznivih dejanj lahko pomenijo kršitev načela pravne države (2. člen Ustave) in enakosti pred zakonom (14. člen Ustave),⁵ lahko pa nesorazmerno posegajo tudi v pravico drugih do sodnega varstva (prvi odstavek 23. člena Ustave in prvi odstavek 6. člena EKČP), če je zaradi njih oviran dostop do sodišča.⁶ Gre torej za možnost nesorazmernega posega v ustavne zahteve, ki so, tako kot poslanski privilegiji, v funkciji preprečevanja

³ Glej poročilo Evropske komisije za demokracijo skozi pravo (t. i. Beneške komisije) *Report on the scope and lifting of parliamentary immunities* z dne 14. 5. 2014 (dostopno na: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2014\)011-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2014)011-e)), točke 28–29 in 124–125.

⁴ Glej prav tam, predvsem točke 23–29, 153–162 in 184–185.

⁵ Prav tam, točke 38 in 146–148.

⁶ Glej sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevah *A proti Združenemu kraljestvu* z dne 17. 12. 2002 (točke 60–89), *Cordova proti Italiji* (št. 1) z dne 30. 1. 2003 (točke 47–66), *Kart proti Turčiji* z dne 3. 12. 2009 (predvsem točke 64–65, 80–83) in *Syngelidis proti Grčiji* z dne 11. 2. 2010 (točke 40–50), v katerih se je ESČP ukvarjalo z vprašanjem, ali pomeni poslanska imuniteta (v pomenu prepovedi vodenja sodnih postopkov zoper poslanca brez privolitve zakonodajnega telesa) nesorazmeren poseg v pravico do poštenega sojenja iz prvega odstavka 6. člena EKČP. Iz navedenih sodb izhaja, da je poslanska imuniteta v izhodišču legitimen cilj za poseg v pravico iz prvega odstavka 6. člena EKČP, da pa je treba v vsakem konkretnem primeru preizkusiti, ali je poseg sorazmeren. V sodbah v zadevah *Cordova proti Italiji* (št. 1) in *Syngelidis proti Grčiji* je ESČP odločilo, da je pomenila podelitev imunitete za pregon ravnanj, ki niso bila povezana z izvrševanjem poslanske funkcije, nesorazmeren poseg v pravico do poštenega sojenja nasprotne stranke. ESČP sicer še ni obravnavalo primera, v katerem bi pritožnik zatrjeval, da mu je bil dostop do sodišča onemogočen ali bistveno otežen zaradi posebnih privilegijev poslancev glede izvrševanja preiskovalnih dejanj, kot so osebne in hišne preiskave, preiskave elektronskih naprav ali prikriti preiskovalni ukrepi (je pa v sodbi v zadevi *Kart proti Turčiji* tudi tovrstne privilegije uvrstilo v kontekst poslanskih imunitet – glej 46. točko). Vendar pa je treba upoštevati, da lahko tudi ti privilegiji vplivajo na izvrševanje pravice do sodnega varstva – če je omejeno zbiranje dokazov, je lahko *de facto* omejen tudi dostop do sodišča. Beneška komisija opozarja, da se poslanska imuniteta nikakor ne bi smela raztezati na predkazenske preiskave (razen če te niso izvedene na način, ki čezmerno nadleguje preiskovane). Pri ugotavljanju dejanskega stanja je namreč ključno, da se dokazi zbirajo neposredno po izvršitvi dejanja in ne leta kasneje, ko poslanec ni več varovan z imuniteto (glej poročilo Evropske komisije za demokracijo skozi pravo (t. i. Beneške komisije), nav. delo, 159. točka).

zlorabe oblasti. Ideja posebnega varstva poslancev v primeru preiskovalnih dejanj zato odpira kompleksno vprašanje primerne ravnoteže med neodvisnostjo zakonodajne veje oblasti na eni strani ter pravno državo, enakostjo pred zakonom in pravico do sodnega varstva na drugi strani. Kot je bilo že navedeno, pa tega vprašanja – z vidika posega v načelo delitve oblasti – ni mogoče reševati v okviru ustavne pritožbe, ki je pravno sredstvo za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

9. Dodati kaže, da Ustava ne vsebuje posebnih določb, ki bi preiskovalna dejanja pri poslancih omejevale zaradi varstva zaupnega razmerja med poslancem in njegovimi informanti, kot to na primer velja za nemško zvezno ustavo. Slednja v 47. členu izrecno določa, da lahko poslanec odkloni pričanje glede oseb, ki so mu zaupale določene informacije v njegovi vlogi poslanca, in oseb, ki jim je poslanec v svoji poslanski vlogi zaupal določene informacije, ter glede vsebine zaupnega. V tem obsegu je prepovedan tudi zaseg poslančevih dokumentov. Vendar pa ta privilegij tudi v nemškem pravnem prostoru – četudi gre za individualno pravico poslanca, ki jo je mogoče uveljavljati z ustavno pritožbo⁷ – nima statusa temeljne pravice niti pravice, ki bi bila izenačena s temeljno pravico.⁸ Poleg tega se na pravico odkloniti zaseg ne more sklicevati poslanec, ki je (tako kot pritožnik) sam osumljen kaznivega dejanja, saj je pravica odkloniti zaseg izpeljana iz pravice odkloniti pričanje, osumljenec pa nima lastnosti priče.⁹ Sicer pa v obravnavanem primeru pritožnik niti ne trdi, da bi z izvršitvijo izpodbijane odredbe prišlo do posega v zaupno razmerje med njim in njegovimi informanti. Iz dokumentov, ki so bili predloženi Ustavnemu sodišču, tudi ne izhaja, da bi pritožnik odklonil izročitev določene dokumentacije s sklicevanjem na tako zaupno razmerje. V ustavni pritožbi se neselektivnost zasega problematizira zgolj z vidika zasega "občutljivih političnih podatkov" (s čimer pritožnik ne uveljavlja kršitve kakšne človekove pravice ali temeljne svoboščine) in z vidika zasega podatkov, ki se nanašajo na poslance, ki niso osumljeni kaznivega dejanja (pri tem očitku gre za očitek pritožnikov, katerih ustavno pritožbo je Ustavno sodišče zavrglo).

10. Opozoriti kaže tudi, da ima Državni zbor kot državni organ po ZKP do določene mere že zagotovljen poseben položaj, in sicer s prvim odstavkom 221. člena, ki določa, da sme državni organ odkloniti pregled ali izročitev svojih spisov in drugih listin, če misli, da bi bila objava njihove vsebine škodljiva za splošne koristi, o tem pa nato dokončno odloči senat. Ustavno sodišče ne razpolaga s podatkom, da bi v konkretnem primeru Državni zbor to pravno sredstvo vložil ali da bi pritožnik pozval predsednika Državnega zbora, naj to stori.

⁷ Glej H. H. Klein v: T. Maunz in G. Dürig (ur.), Grundgesetz – Kommentar, zvezek 4, Verlag C. H. Beck, München 1994, člen 47, str. 9–10 in 18; H. Schulze-Fielitz v: H. Dreier (ur.), Grundgesetz-Kommentar, zv. II, 3. izd., Mohr Siebeck, Tübingen 2015, str. 1350, točka 7, in str. 1353, točka 15.

⁸ Glej sodbo BVerfG št. 2 BvR 508/01 z dne 30. 7. 2003, 38. točka obrazložitve.

⁹ Tako prav tam, 45. točka obrazložitve. Glej tudi H. H. Klein, nav. delo, str. 14–15.

11. Glede na navedeno se je Ustavno sodišče omejilo na presojo tistih delov ustavne pritožbe, v katerih se uveljavlja kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin pritožnika Andreja Šircija.

B. – II.

12. Pritožnik trdi, da poseg v zasebnost, ki ga dovoljuje izpodbijana odredba, ni sorazmeren in da odredba ne ustreza standardu obrazložene sodne odločbe, ki ga zahteva 22. člen Ustave. Meni, da iz odredbe ne izhajajo konkretne okoliščine, ki bi kazale na verjetnost, da se bodo pri preiskavi v Državnem zboru odkrili sledovi kaznivega dejanja ali predmeti, ki so pomembni za kazenski postopek. Sodišče naj prav tako ne bi obrazložilo sorazmernosti med posegom v zasebnost ter cilji odrejene hišne preiskave.

13. Ustava v 35. členu zagotavlja nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebnostnih pravic. Po ustaljeni presoji Ustavnega sodišča je zasebnost v pomenu navedenega člena treba razumeti kot bolj ali manj sklenjeno celoto človekovih ravnanj in ukvarjanj, občutij in razmerij, za katero je značilno in konstitutivno, da si jo posameznik oblikuje in vzdržuje sam ali z najbližjimi, s katerimi živi v intimni skupnosti, in da v njej biva z občutkom varnosti pred vdorom javnosti ali kogarkoli nezaželenega.¹⁰ Poleg te splošne določbe o varstvu zasebnosti Ustava vsebuje še tri specialne določbe, ki varujejo posebne vidike zasebnosti, in sicer nedotakljivost stanovanja oziroma t. i. prostorski vidik zasebnosti (prvi odstavek 36. člena Ustave), tajnost pisem in drugih občil oziroma t. i. komunikacijski vidik zasebnosti (prvi odstavek 37. člena Ustave) ter varstvo osebnih podatkov oziroma t. i. informacijski vidik zasebnosti (prvi odstavek 38. člena Ustave).¹¹ Pravica do spoštovanja zasebnega življenja je varovana tudi v okviru 8. člena EKČP, ki pa ne zagotavlja višje ravni varstva zasebnosti kot Ustava, zato je Ustavno sodišče izpodbijano odredbo presojalo z vidika ustavnih določb.

14. Pravico do zasebnosti je dovoljeno omejiti, če omejitev sledi ustavno dopustnemu cilju (tretji odstavek 15. člena Ustave) in če je skladna s splošnim načelom sorazmernosti (ki izhaja iz 2. člena Ustave). Slednje zahteva, da mora biti vsak poseg v zasebnost primeren, nujen in proporcionalen (sorazmeren v ožjem smislu) glede na koristi, ki bodo zaradi njega nastale.¹² Ustava v 36. in 37. členu za posege v pravico do nedotakljivosti stanovanja in v komunikacijsko zasebnost izrecno določa tudi

¹⁰ Tako 12. točka odločbe Ustavnega sodišča št. Up-32/94 z dne 13. 4. 1995 (OdlUS IV, 38).

¹¹ Z navedenimi specialnimi vidiki pa vsebina ustavno varovane zasebnosti ni v celoti izčrpana (glej 19. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-272/98 z dne 8. 5. 2003, Uradni list RS, št. 48/03, in OdlUS XII, 42).

¹² V primeru posega v komunikacijsko zasebnost navedeno tudi izrecno izhaja iz drugega odstavka 37. člena Ustave, ki določa, da se sme v komunikacijsko zasebnost poseči le, če je to nujno za uvedbo ali potek kazenskega postopka ali za varnost države. S tem Ustava hkrati omejuje nabor legitimnih ciljev za poseg v komunikacijsko zasebnost.

nekatero posebno zahtevo, ki naj zagotovijo sorazmernost posegov. Med drugim določa, da so posegi v komunikacijsko zasebnost in posegi v prostorsko zasebnost (z izjemo položajev, ki so navedeni v petem odstavku 36. člena Ustave) dovoljeni zgolj na podlagi vnaprejšnje sodne odločbe. Iz presoje Ustavnega sodišča izhaja, da se vnaprejšnja sodna odobritev zahteva tudi za sorazmernost drugih hudih posegov v pravice iz 35. člena Ustave; v teh primerih zahteva po predhodni sodni odločbi izhaja že iz splošnega načela sorazmernosti.¹³ Predhodna sodna odločba ima dvojno vlogo: 1) zagotavlja, da izvršilna oblast pred neodvisno sodno oblastjo *ex ante* upraviči ustavnost in zakonitost posega, s čimer preprečuje ireverzibilne arbitrarne posege izvršilne oblasti v zasebnost posameznikov; in 2) zagotavlja naknadno presojo ustavnih in zakonskih pogojev za poseg v pravico do zasebnosti, kar je še posebno pomembno pri preiskovalnih dejanjih, katerih uspeh je odvisen od učinka presenečenja in ki torej ne prenesejo, da bi se o njihovi utemeljenosti odločalo v predhodnem kontradiktornem postopku. Zahteva po vnaprejšnji sodni odločbi je torej izrazito v funkciji varstva pravic tistega, v čigar zasebnost se posega, in v tem pogledu bistveno pripomore k sorazmernosti posega.¹⁴

15. Podrobnejši pogoji za posamezna preiskovalna dejanja, ki posegajo v pravico do zasebnosti, so določeni z zakonom. ZKP v prvem odstavku 214. člena določa, da se sme preiskava stanovanja in drugih prostorov opraviti, če a) so podani utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, in b) je verjetno, da bo mogoče pri preiskavi obdolženca prijeti ali da se bodo odkrili sledovi kaznivega dejanja ali predmeti, ki so pomembni za kazenski postopek. Podobni pogoji so določeni tudi za preiskavo elektronskih naprav in z njimi povezanih naprav ter nosilcev elektronskih podatkov. V skladu s prvim odstavkom 219.a člena ZKP se taka preiskava lahko opravi, če a) so podani utemeljeni razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, in b) je podana verjetnost, da elektronska naprava vsebuje elektronske podatke, na podlagi katerih je mogoče osumljenca ali obdolženca identificirati, odkriti ali prijeti ali odkriti sledove kaznivega dejanja, ki so pomembni za kazenski postopek ali ki jih je mogoče uporabiti kot dokaz v kazenskem postopku. S tema pogojskima zakon podrobneje opredeljuje dva elementa splošnega načela sorazmernosti. Verjetnost, da bo pri preiskavi mogoče obdolženca prijeti oziroma da se bodo našli dokazi ali predmeti oziroma podatki, ki so pomembni za kazenski postopek, je konkretizacija prvega elementa splošnega načela sorazmernosti – primernosti ukrepa za doseg zasledovanega cilja (če ne obstaja možnost prijetja ali najdbe dokazov ali za kazenski postopek pomembnih predmetov oziroma podatkov, preiskovalno dejanje sploh ne more ničesar prispevati k uvedbi ali poteku kazenskega

¹³ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-272/98, 37. točka obrazložitve; št. Up-1293/08 z dne 6. 7. 2011 (Uradni list RS, št. 60/11), 23. točka obrazložitve; in št. U-I-40/12 z dne 11. 4. 2013 (Uradni list RS, št. 39/13, in OdlUS XX, 5), 27. točka obrazložitve.

¹⁴ Prim. 25. točko obrazložitve odločbe št. U-I-115/14, Up-218/14 z dne 21. 1. 2016 (Uradni list RS, št. 8/16, in OdlUS XXI, 20), 14. točko obrazložitve odločbe št. Up-1006/13 z dne 9. 6. 2016 (Uradni list RS, št. 51/16, in OdlUS XXI, 34) in 16. točko obrazložitve odločbe št. Up-2094/06 z dne 20. 3. 2008 (Uradni list RS, št. 37/08, in OdlUS XVII, 28).

postopka).¹⁵ Obstoje utemeljenih razlogov za sum pa naj zagotovi proporcionalnost ukrepa oziroma njegovo sorazmernost v ožjem smislu (poseg v posameznikovo zasebnost je proporcionalen samo, če obstaja zadostna stopnja verjetnosti, da je bilo storjeno kaznivo dejanje).¹⁶ Čeprav ZKP tega izrecno ne določa, mora biti pri vsakem posegu v prostorsko in komunikacijsko zasebnost izkazana tudi nujnost ukrepa, kar pomeni, da zasledovanega cilja ni mogoče doseči na način, ki ne bi posegel ali bi na manj intenziven način posegel v človekove pravice prizadete osebe. Kot je bilo že navedeno, gre za element splošnega načela sorazmernosti, ki ne zavezuje le zakonodajalca, temveč tudi sodišče, ko odloča o posegu v človekove pravice v konkretnem primeru.¹⁷

16. ZKP izrecno določa, da morata biti odredba za hišno preiskavo in odredba za preiskavo elektronskih naprav obrazloženi (prvi odstavek 215. člena in drugi odstavek 219.a člena ZKP). Obrazložena odredba pa ni le zakonska zahteva, temveč je po ustaljeni ustavnosodni presoji tudi človekova pravica, ki izhaja iz 22. člena Ustave. Ustavno sodišče je v odločbi št. Up-1006/13 (glej predvsem 20. in 21. točko obrazložitve), s katero je spremenilo svoje dotedanje stališče glede obrazložitve odredb, ki dovoljujejo poseg v človekove pravice,¹⁸ navedlo, da mora sodišče v obrazložitvi odredbe na konkreten in določen način izraziti razloge oziroma okoliščine, na podlagi katerih je odločilo o preiskovalnem dejanju. Le taka obrazložitev namreč omogoča naknadno kontrolo ustavnosti in zakonitosti odrejenega dejanja. Zgolj sklicevanje na predlog tožilstva ali policije ne zadostuje, saj mora sodnik sam presoditi o izpolnjenosti pogojev za preiskovalno dejanje.

17. Naloga sodišča, ki odloča, ali bo v konkretnem primeru dovolilo hišno preiskavo oziroma preiskavo elektronskih naprav, s katero se posega v posameznikovo zasebnost, je torej, da presodi, ali so podani ustavni in zakonski pogoji za poseg v zasebnost, ki so navedeni v 14. in 15. točki obrazložitve te odločbe, in da to presojo obrazloži. Če iz sodne odredbe ni razvidno, da bi sodišče opravilo presojo obstoja ustavnih in zakonskih pogojev za poseg v pravico do zasebnosti, gre za kršitev pravice do obrazložene sodne odločbe, ki izhaja iz 22. člena Ustave. Če pa sodišče sicer to presojo opravi in jo obrazloži, vendar njegovi razlogi niso v skladu z ustavnimi pogoji za poseg v zasebnost, gre za kršitev 35. člena, prvega odstavka 36. člena oziroma prvega odstavka 37. člena Ustave.

¹⁵ Verjetnost, da bo pri preiskavi mogoče obdolženca prijeto oziroma da se bodo našli dokazi ali predmeti oziroma podatki, ki so pomembni za kazenski postopek, je sicer lahko pomembna tudi pri presoji, ali je ukrep sorazmeren v ožjem smislu (večja ko je ta verjetnost, bolj invaziven poseg v pravice je dopusten), vendar pa gre pri obravnavanih zakonskih določbah (ki ne vsebujejo stopenj verjetnosti) za vprašanje primernosti ukrepa.

¹⁶ V zvezi s tem glej tudi K. Šugman Stubbs in P. Gorkič, Dokazovanje v kazenskem postopku, GV Založba, Ljubljana 2011, str. 102 in 127–128.

¹⁷ Glej 69. točko obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-25/95 z dne 27. 11. 1997 (Uradni list RS, št. 5/98, in OdlUS VI, 158).

¹⁸ Odločba se nanaša na obrazložitev odredbe za hišno preiskavo, vendar sprejeta stališča veljajo tudi v primeru odredbe za preiskavo elektronske naprave.

B. – III.

18. V konkretnem primeru je treba najprej presoditi, ali izpodbijana odredba sploh posega v pritožnikovo pravico do zasebnosti. Pri presoji, katero človekovo delovanje spada v ustavno varovano polje zasebnosti, Ustavno sodišče uporablja t. i. doktrino utemeljeno pričakovane zasebnosti. Po tej doktrini je v okviru prostorskega vidika zasebnosti posameznik pred razkritjem svojega ravnanja varovan tam, kjer utemeljeno pričakuje, da bo sam. Varovan je na vsakem kraju, kjer lahko utemeljeno in s tem razvidno za druge pričakuje, da ne bo izpostavljen očem javnosti.¹⁹ Njegovo domovanje oziroma stanovanje je prvi, ne pa edini tak kraj. Iz presoje Ustavnega sodišča izhaja, da je predmet varovanja pravice iz prvega odstavka 36. člena Ustave zaključena prostorska enota, namenjena in uporabljena za bivanje oziroma opravljanje dejavnosti ter skrita pred očmi javnosti.²⁰ Doktrina upravičeno pričakovane zasebnosti velja tudi glede komunikacijske zasebnosti. Predmet varstva prvega odstavka 37. člena Ustave je tista komunikacija, za katero posameznik upravičeno pričakuje zasebnost in to jasno izkaže navzven.²¹

19. Izpodbijana odredba dovoljuje hišno preiskavo prostorov Državnega zbora, ki jih je pritožnik uporabljal pri opravljanju funkcije poslanca (ta del odredbe med drugim dovoljuje zaseg listinske dokumentacije, elektronske korespondence in drugih dokazov, ki se nanašajo na očitano kaznivo dejanje, vključno z napravami in nosilci elektronskih podatkov, kot so telefoni, računalniki, optični mediji, spominske kartice, strežniki ipd.), posebej pa dovoljuje tudi zaseg in zavarovanje ter pregled in preiskavo vseh elektronskih sporočil ter komunikacijskih in drugih elektronskih podatkov za pritožnika, ki so bili shranjeni na elektronskih medijih Državnega zbora. Glede na navedeno odredba nedvomno dovoljuje poseg preiskovalcev v pritožnikovo pravico do komunikacijske zasebnosti iz prvega odstavka 37. člena Ustave. To ne velja zgolj glede dovoljenja za zaseg morebitnih zasebnih komunikacijskih sredstev, ki bi bili najdeni v pritožnikovi poslanski pisarni, temveč prav tako glede zasega dokazov o komunikaciji, ki je potekala preko komunikacijskih sredstev Državnega zbora. Zaposleni oziroma funkcionarji lahko namreč, ob upoštevanju konkretnih okoliščin primera, tudi pri uporabi službenih komunikacijskih sredstev utemeljeno pričakujejo, da se delodajalec, organizacija oziroma druge osebe, ki jim sporočila niso namenjena, z njimi ne bodo seznanili.²² Tako je tudi pritožnik v konkretnem primeru

¹⁹ Glej 38. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-25/95 in 20. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-272/98.

²⁰ Glej 24. točko odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-115/14, Up-218/14 in 13. točko odločbe Ustavnega sodišča št. Up-430/00 z dne 3. 4. 2003 (Uradni list RS, št. 36/03, in OdlUS XII, 57).

²¹ Tako 14. točka odločbe Ustavnega sodišča št. Up-540/11 z dne 13. 2. 2014 (Uradni list RS, št. 20/14, in OdlUS XX, 33).

²² Stališču, da posameznik uživa pravico do komunikacijske zasebnosti v svojem delovnem okolju, pritruje tudi ESČP. Glej sodbe ESČP v zadevah *Halford proti Združenemu kraljestvu* z dne 25. 6. 1997, 44.–45. točka obrazložitve, *Copland proti Združenemu kraljestvu* z dne 3. 4.

lahko utemeljeno pričakoval, da vsebina sporočil, ki jih je pošiljal in sprejemal preko službene elektronske pošte, ne bo razkrita tretjim osebam.

20. Iz navedenega izhaja, da mora izpodbijana odredba zadostiti ustavnim pogojem, ki so navedeni v 14.–17. točki obrazložitve te odločbe. Ker Ustava za sorazmernost in obrazloženost posegov v pravico do nedotakljivosti stanovanja (prvi odstavek 36. člena) ne zahteva strožjih pogojev kot za sorazmernost in obrazloženost posegov v pravico do komunikacijske zasebnosti (prvi odstavek 37. člena), se Ustavnemu sodišču ni bilo treba opredeliti do vprašanja, ali izpodbijana odredba dovoljuje tudi poseg v pritožnikovo pravico iz prvega odstavka 36. člena Ustave.

21. Pritožnik trdi, da iz obrazložitve odredbe ne izhajajo konkretne okoliščine, ki bi kazale na verjetnost, da se bodo pri preiskavi v Državnem zboru našli predmeti in sledovi očitane kaznivega dejanja, s čimer uveljavlja, da sodišče ni navedlo okoliščin, ki bi utemeljevale primernost ukrepa za izvedbo kazenskega postopka. Ustavno sodišče ugotavlja, da je sodišče na 9.–12. strani odredbe jasno opredelilo iskane dokaze. Po oceni sodišča je pričakovati, da se bodo pri preiskavi med drugim našli predmeti in podatki, na podlagi katerih bo mogoče ugotoviti, ali in na kakšen način je pritožnik vplival na to, da je bil za izvršnega direktorja DUTB imenovan Anders Torbjörn Månsson in da je bila k sodelovanju pritegnjena družba Quartz+Co, ki naj bi opravila svetovalne storitve v znesku 2.523.150,00 EUR, čeprav dokazi o opravljenih storitvah ne obstajajo; ali je DUTB sploh potrebovala zunanje svetovalne družbe; zakaj so bile sklenjene številne svetovalne pogodbe z družbami, katerih lastniki ali zaposleni so bili hkrati svetovalci v DUTB; zakaj se je pritožnik sestal s predstavniki družbe Quartz+Co v Stockholmu in kaj se je z njimi dogovarjal; ter druge okoliščine glede sklenitve svetovalnih pogodb, ki naj bi bile zgolj kulisa za izčrpavanje premoženja DUTB. Iskani dokazi so opredeljeni tudi v izreku odredbe. Na 12.–13. strani odredbe pa je sodišče pojasnilo, zakaj meni, da se bodo iskani dokazi lahko našli prav pri preiskavi prostorov in elektronskih naprav Državnega zbora. Po ugotovitvah sodišča je pritožnik v obdobju od 21. 3. 2013 do 13. 9. 2013 opravljal tako funkcijo direktorja in predsednika upravnega odbora DUTB kot tudi funkcijo poslanca Državnega zbora. Glede na pritožnikovo dalj časa trajajočo poslansko funkcijo in članstvo v stranki SDS je sodišče sklepalo, da je pritožnik pri svojem delu za DUTB uporabljal tudi osebno, službeno ali strankarsko elektronsko pošto in elektronske naprave, kot so računalniki, mobilni telefoni in USB-ključki (na katerih bi lahko bili shranjeni dokazi, kot so zapisniki sestankov in sej upravnega odbora DUTB, osnutki pogodb, poročila, računi, odrezki letalskih vozovnic), ter da je v prostorih Državnega zbora hranil materialne dokaze (na primer listinsko dokumentacijo v zvezi s poslovanjem DUTB, rokovnike, dokaze o poti v Stockholm). Sodišče je navedlo, da iz zbranih dokazov izhaja, da je komunikacija med neizvršnimi direktorji DUTB in drugimi udeleženci potekala preko elektronske pošte, pri čemer pa je ugotovilo, da

domena "dutb.eu" za poslovanje z elektronsko pošto do 29. 5. 2013 še ni bila registrirana. Sodišče je navedlo primer, v katerem je pritožnik pri komunikaciji s člani upravnega odbora DUTB uporabljal domeno "sds.si".

22. Sodišču torej ni mogoče očitati, da se do primernosti odrejenega posega ni opredelilo, prav tako pa tudi ne, da je sprejelo odločitev, ki bi bila v nasprotju s tem ustavnim pogojem za poseg v zasebnost. Posebej je treba poudariti, da iz odredbe (stran 8) izhaja, da je sodišče pred tem že odredilo hišno preiskavo poslovnih prostorov in pripadajočih prostorov DUTB, odredilo pa je tudi zaseg in zavarovanje ter pregled in preiskavo elektronskih naprav, ki jih uporablja DUTB, pa pri tej preiskavi očitno ni bila najdena dokumentacija, ki bi dajala odgovore na navedena vprašanja. Poleg tega pritožnik v najbolj kritičnem obdobju, ko je DUTB začela poslovati in ko naj bi prišlo do pritegnitve družbe Quartz+Co, sploh ni mogel komunicirati preko elektronske pošte DUTB, ker je bila ta, kot ugotavlja sodišče, vzpostavljena šele 29. 5. 2013. Pritožnik je torej v tem obdobju nedvomno komuniciral preko nekega drugega elektronskega naslova, ta pa bi lahko bil tudi njegov poslanski elektronski naslov. Pritožnik sicer pravilno opozarja, da sodišče v odredbi ni navedlo nobenega konkretnega primera komunikacije preko poslanske elektronske pošte, temveč je ugotovilo, da je pritožnik v enem primeru za komunikacijo s člani upravnega odbora uporabil strankarski elektronski naslov. Vendar to ne izključuje verjetnosti, da je pritožnik komuniciral tudi preko poslanskega elektronskega naslova, prav tako pa tudi ne izključuje verjetnosti, da se bodo pri preiskavi v Državnem zboru in pri preiskavi njegovih elektronskih naprav našli drugi iskani dokazi (na primer zapisniki, poročila, računi), kar vse je sodišče utemeljilo. Ob tem je treba poudariti, da ni mogoče od državnega tožilstva zahtevati, naj najprej predlaga preiskavo prostorov in elektronskih naprav politične stranke SDS, in šele če se tam dokazi ne bi našli, preiskavo prostorov in elektronskih naprav Državnega zbora, saj bi zainteresirani v vmesnem času dokaze lahko skrili ali uničili, zaradi česar je sodišče obrazložilo, da bi bilo nevarno odlašati z izvedbo preiskave. To bi namreč onemogočilo učinkovitost preiskave, zaradi katere je nujno poseči v pravico.

23. Pritožnik sodišču očita tudi, da se ni opredelilo do sorazmernosti posega v ožjem smislu, torej do sorazmernosti med posegom v njegovo zasebnost ter cilji preiskave. Ustavno sodišče ugotavlja, da je sodišče v sklepnem delu odredbe navedlo, da ocenjuje, da je v obravnavani zadevi podana sorazmernost med posegom v zasebnost ter ciljem izvršitve odrejenega preiskovalnega dejanja. Na tem mestu sodišče res ni ponovno navajalo konkretnih okoliščin, ki so ga vodile do tega zaključka, vendar pa razlogi, ki utemeljujejo, da je preiskava sorazmerna v ožjem smislu, izhajajo iz preostalih delov odredbe, predvsem iz dela, v katerem sodišče obrazloži obstoj utemeljenih razlogov za sum, da je pritožnik pomagal pri storitvi nadaljevanega kaznivega dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti iz prvega in drugega odstavka 240. člena KZ-1, s katerim naj bi bila več družbam pridobljena izredno visoka premoženjska korist (pritožnik v ustavni pritožbi izrecno navaja, da utemeljenih razlogov za sum ne izpodbija). Navedeno ne pomeni,

da obstoj utemeljenih razlogov za sum – ob izkazani primernosti in nujnosti preiskovalnega dejanja – vselej zadostuje za zaključek o njegovi sorazmernosti v ožjem smislu. Kadar gre za poseg v zasebnost z namenom preiskovanja lažjih kaznivih dejanj, mora sodišče nedvorno posebej pojasniti, zakaj meni, da interesi kazenskega postopka pretehtajo nad posameznikovo pravico do posega v zasebnost. V konkretnem primeru, ko se pritožniku očita pomoč pri težkem kaznivem dejanju zoper gospodarstvo in ko obstaja v prejšnji točki obrazložitve pojasnjena verjetnost, da se bodo pri preiskavi našli dokazi, ki jih ni mogoče pridobiti z milejšimi sredstvi,²³ pa sodišču ni mogoče očitati, da iz obrazložitve ne izhaja razumno sorazmerje med posegom v pritožnikovo pravico do zasebnosti, ki jo pritožnik kot poslanec uživa v svojem delovnem okolju, in interesi kazenskega postopka.

24. Ob tem kaže opozoriti, da mora sodišče pri presoji sorazmernosti posega posebno pozornost nameniti tudi vprašanju, ali se bo s preiskovalnim dejanjem poseglo v zasebnost oseb, ki niso osumljene kaznivega dejanja. Četudi je poseg v zasebnost osumljenca primeren, nujen in sorazmeren v ožjem smislu, je treba posebej preveriti tudi njegovo primernost, nujnost in sorazmernost v ožjem smislu z vidika pravic drugih oseb. Preiskovalna dejanja je torej treba omejiti na obseg, ki po nepotrebnem in nesorazmerno ne posega v pravice drugih. Vendar pa se Ustavno sodišče, kot je bilo pojasnjeno že v 6. točki obrazložitve te odločbe, v obravnavanem primeru ne more spuščati v presojo, ali so bile z izpodbijano odredbo kršene pravice drugih oseb, temveč lahko presoja le, ali so bile kršene pravice pritožnika Andreja Šircija.

25. Glede na navedeno Ustavno sodišče ugotavlja, da sodišče ni kršilo pritožnikove pravice do obrazložene sodne odločbe niti njegovih pravic iz 35. do 37. člena Ustave, zato je ustavno pritožbo zavrnilo.

26. Z dnem vročitve te odločbe pristojnemu državnemu tožilstvu preneha učinkovati zadržanje izvrševanja izpodbijane odredbe, ki ga je Ustavno sodišče odredilo v 3. in 4. točki sklepa št. Up-979/15 z dne 13. 3. 2017.

C.

27. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, DDr. Klemen Jaklič, dr. Rajko Knez, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sodnica dr. Dunja Jadek Pensa je bila pri odločanju o tej zadevi izločena. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo s petimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodnica Korpič – Horvat ter sodnika Šorli in Jaklič.

²³ Pritožnik v ustavni pritožbi ne trdi, da bi bilo mogoče zasledovani cilj doseči z manj intenzivnim posegom v *njegovo* zasebnost. Glej zadnji stavek 9. točke obrazložitve te odločbe.

Sodnica Korpič – Horvat in sodnik Jaklič sta dala odklonilni ločeni mnenji, sodnica Sovdat in sodnik Knez pa sta dala pritrdilni ločeni mnenji.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica